

I årets andra nummer av SmittnYtt sammanfattar vi säsongen för covid-19, influensa och RSV och presenterar regionens vaccinationstäckning för covid-19 och influensa. Vi flaggar också för ökat antal fall av kikhosta i Sverige och pågående mässlingsspridning i Europa, samt rapporterar om ett pågående utbrott av mpox i Stockholm, aktuellt läge för invasiva grupp A streptokockinfektioner (iGAS) och ett nytt regionalt styrdokument för handläggning av misstänkt och bekräftad påssjuka. Slutligen berättar vi om nyheter kring smittspårning av syfilis och egenprovtagning för klamydia och gonorré och tipsar om att Folkhälsomyndigheten publicerat en uppdaterad vägledning om smitta i förskolan.

Sammanfattning av vintervirussäsongen 2023–24

Tre olika luftvägsvirus, covid-19, influensa och RSV, vilka huvudsakligen sprids vintertid är av särskild betydelse för vården och övervakas noggrant såväl på nationell som regional nivå. Av dessa virus är det fortfarande för covid-19 som sjukdomsburden är störst sett till antalet fall och inlagda på sjukhus. Tillgänglig statistik över inlagda på sjukhus förtäljer dock inte om diagnostiserat luftvägsvirus är huvud- eller bidiagnos för patienten. Redan i februari var antalet diagnostiserade covid-19-fall på en låg nivå och nu är även influensa- och RSV-säsongen över för denna gång. Nedan presenteras en sammanfattning av regionala data över diagnostiserade fall, sjukhusvårdade patienter och i förekommande fall vaccinationsresultat för dessa tre vintervirus.

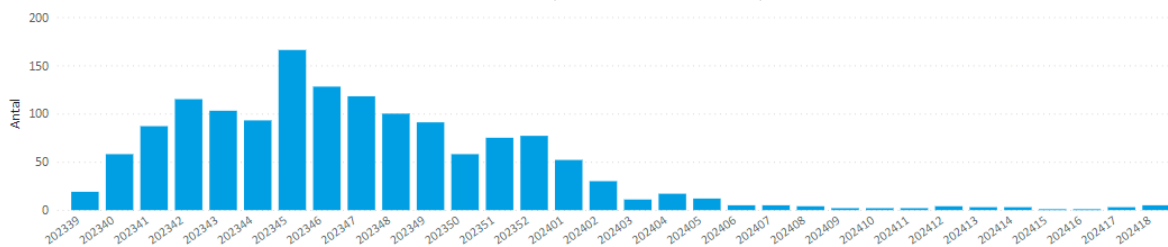
Covid-19

Laboratiebekräftade fall och sjukhusvårdade

Antalet diagnostiserade fall av covid-19 steg snabbt i början av oktober 2023 och regionen hamnade i ett besvärligt vårdplatsläge på grund av ett stort inflöde av patienter i smittsam fas. Antal inlagda med covid-19 låg på samma höga nivå som i våren 2021 och januari 2022. Toppen inföll i november, men perioden med hög vårdbelastning och många inlagda patienter höll i sig under lång tid. I januari i år avtog dock antalet fall snabbt och läget för covid-19 har fortsatt vara mycket lugnt under resten av våren.

Antal laboratoriebekräftade sjukdomsfall av covid-19 per vecka

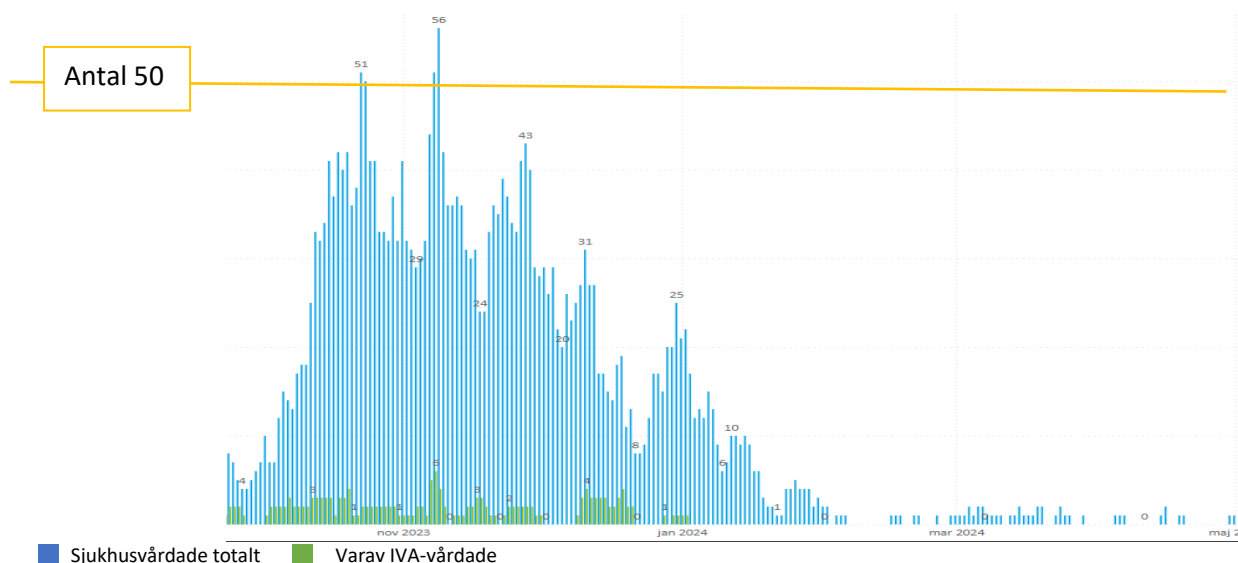
RVN vecka 39, 2023 – vecka 18, 2024

Källa: BoS/PowerBI

Antal sjukhusvårdade med bekräftad covid-19 i smittsam fas per dygn

RVN vecka 39, 2023 – vecka 18, 2024

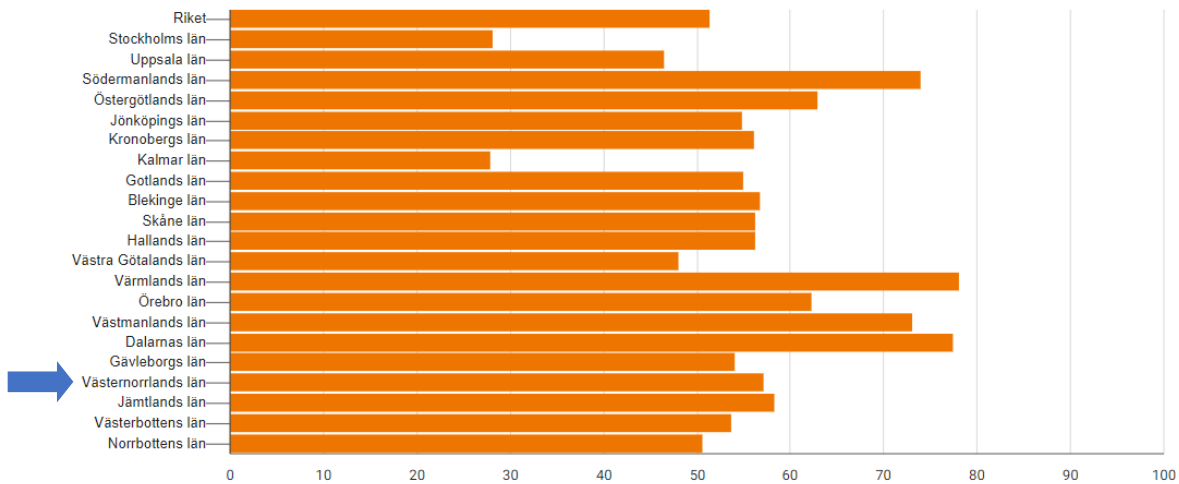

Källa: Bedlog/PowerBI

Vaccinationsresultat

Vaccination mot covid-19 genomfördes för riskgrupper 18–49 år samt personer 50 år och äldre med en höst/vinterdos under perioden oktober-december 2023 (ett mindre antal doser gavs även under januari-februari 2024) och med en vårdos under främst april 2024 till personer från 80 år samt personer 65 år och äldre med dagliga omsorgsinsatser (boende på SÄBO och brukare av hemtjänst). För höst/vinterdosen nådde Västernorrland en vaccinationstäckning på 70 procent för hela gruppen 65 plus och 77 procent för gruppen 80 plus, vilket var strax under riksnittet. Ur en europeisk kontext hade Sverige en mycket hög vaccinationstäckning hösten 2023. För vårdosen låg vaccinationstäckningen i Västernorrland på 57 procent för personer 80 år och äldre, vilket var bättre än riksnittet som landade på 51 procent. Sex regioner nådde över 60 procent i åldersgruppen. Eftersom antalet personer 65–79 år som har dagliga omsorgsinsatser inte är fullständigt känt, kan vaccinationstäckning i den målgruppen inte beräknas tillförlitligt.

Vaccinationstäckning vårdos covid-19 personer 80 år och äldre Riket och Sveriges regioner 1 mars – 12 maj 2024. Andel (procent).

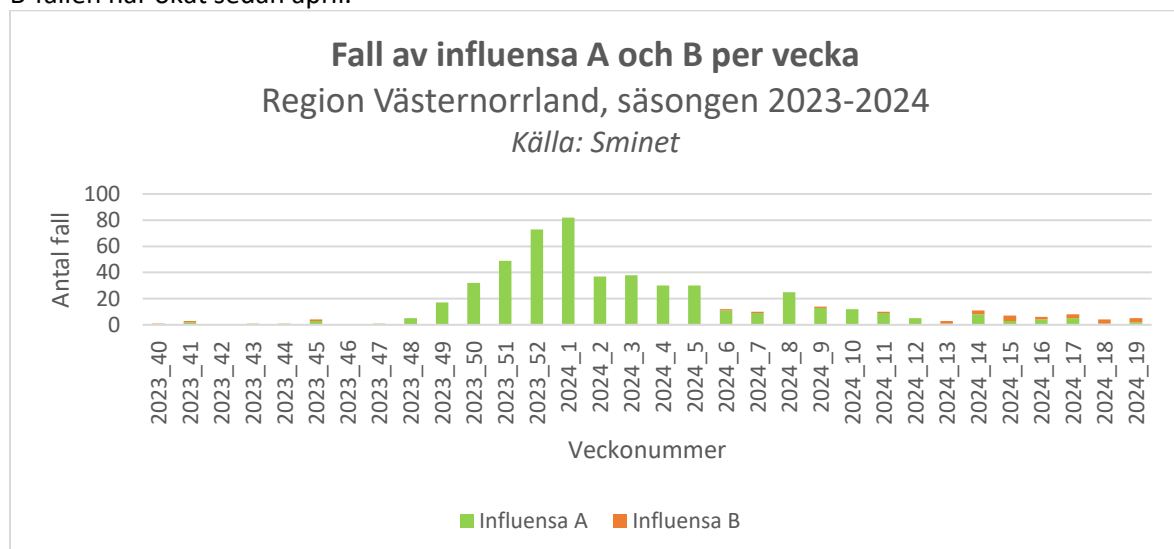
Källa: Nationella vaccinationsregistret, Folkhälsomyndigheten.

Nästa vaccinationsinsats mot covid-19 planeras till hösten 2024, med start den 15 oktober för de grupper som samvaccineras mot covid-19 och influensa. För grupper som enbart rekommenderas vaccination mot influensa kommer startdatum att vara senare. Information om höstens vaccinationskampanj kommer kontinuerligt att läggas ut på regionens vaccinationssidor på vårdgivarwebben, se <https://www.rvn.se/sv/delplatser/Vardgivare/Vardgivarwebb/kunskapsstod-och-rutiner/vaccinationer/>

Influensa

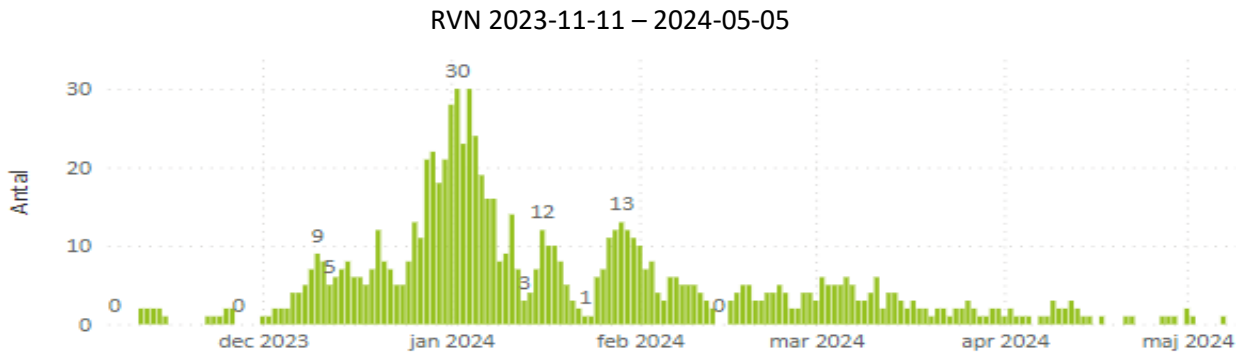
Laboratoriebekräftade fall och sjukhusvårdade

Den gångna influensasäsongen kan beskrivas som medelintensiv. Toppen inföll i början av januari, vilket var ett par månader senare än för covid-19. Influensa A har dominerat säsongen, men influensa B-fallen har ökat sedan april.

Av influensafallen som subtypats i Västernorrland var fördelningen mellan influensa A(H1N1)pdm09 och A(H3N2) jämn. Denna säsong fanns för första gången i Västernorrland en övervakning av slutenvårdsbeläggningen av patienter med influensa i smittsam fas. Antalet sjukhusvårdade med influensa i smittsam fas var som högst i januari och antalet inlagda patienter samma dag var som flest 30 patienter, vilket kan jämföras med covid-19 där det vissa dagar vårdades fler än 50 patienter.

Antal sjukhusvårdade med bekräftad influensa A eller B i smittsam fas per dygn

Källa: Bedlog/PowerBI.

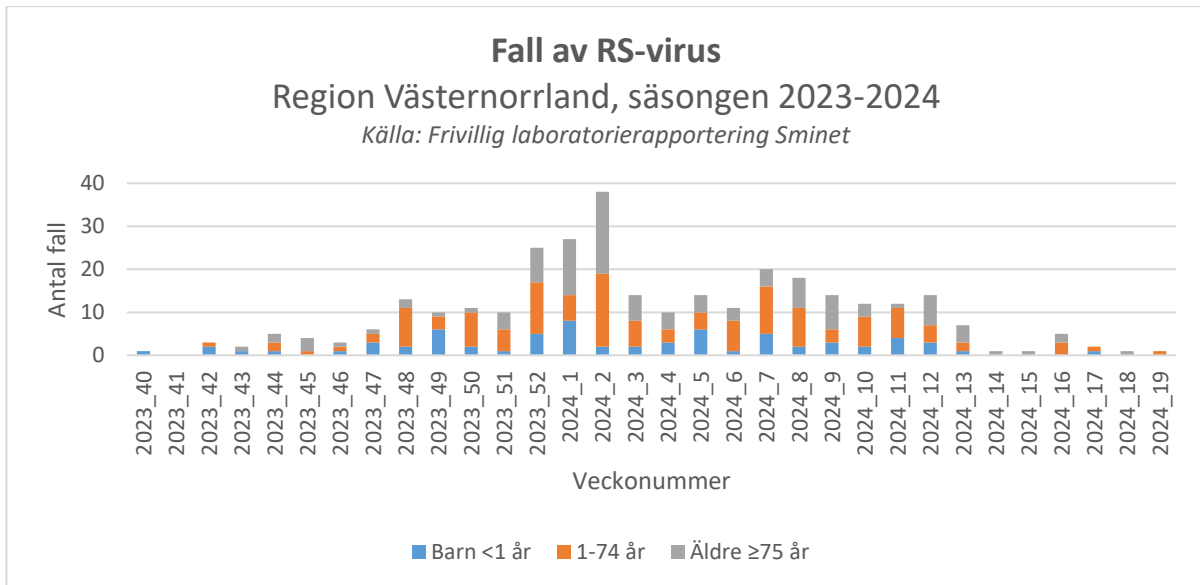
Vaccinationsresultat

Världshälsoorganisationen, WHO, har ett mål för vaccinationstäckning för säsongsinfluensa på 75 procent i åldersgruppen 65 år och äldre. Västernorrland har förbättrat sitt vaccinationsresultat de senaste åren, dels tack vare bättre registrering av givna vaccindoser, dels sannolikt som en följd av ökad vaccinationsmotivation hos befolkningen med anledning av covid-19-pandemin och samvaccination mot covid-19 och influensa. Under säsongen 2023-24 vaccinerades 64 procent av åldersgruppen 65 år och äldre. Detta resultat är avsevärt bättre än för föregående säsong då endast 56 procent av den aktuella åldersgruppen antog erbjudandet om vaccination mot influensa. Nationellt var vaccinationstäckningen hos gruppen 65 år och äldre 65 procent fram till vecka 52, 2023. Västernorrland låg på fjärde plats från botten tillsammans med bland annat storstadsregionerna Stockholm och Skåne, där utmaningarna att nå hög vaccinationstäckning är särskilt stora. Den slutliga vaccinationstäckningen i Sverige för säsongen 2023-2024 har ännu inte publicerats av Folkhälsomyndigheten. I Västernorrland varierade vaccinationstäckningen mellan 50 och 70 procent i åldersgruppen 65 plus mellan olika hälso- och vårdcentralers listade patienter, vilket bör föranleda djupare analys och åtgärder för att bättre nå ut till områden med låg vaccinationstäckning till nästa säsong.

RSV-infektion

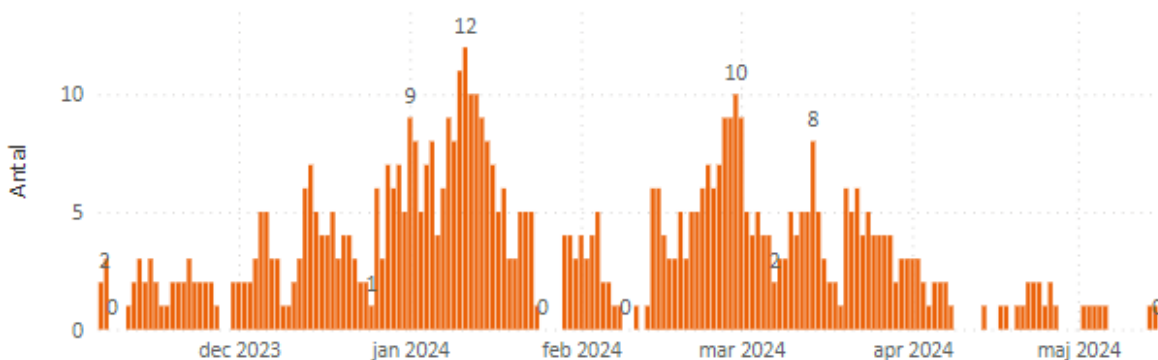
Laboratoriebekräftade fall och sjukhusvårdade

Sedan kombinationsanalyser för luftvägsvirus börjat användas diagnosticeras allt fler fall av RSV-infektion i andra åldersgrupper än små barn. Antalet diagnosticerade fall i Västernorrland toppade vid årsskiftet och sammanföll därmed i tid med influensaepidemin.

Många patienter vårdades inlaggande med RSV-infektion under januari, men även i mars. Jämfört med covid-19 och influensa var dock antalet inlagda patienter per dag med diagnosen betydligt lägre. Vaccin mot RSV rekommenderas av Folkhälsomyndigheten till personer 75 år och äldre samt till vissa riskgrupper 60 år och äldre. Ingen region har ännu implementerat vaccinationsrekommendationen och frågan ligger för närvarande hos det så kallade NT-rådet för utredning.

Antal sjukhusvårdade med bekräftad RSV-infektion i smittsam fas per dygn
RVN 2023-11-11 – 2024-05-05

Källa: Bedlog/PowerBI.

Mässling i Europa

Under året har flera länder i Europa rapporterat en ökad smittspridning av mässling. På den europeiska smittskyddsmyndigheten ECDC:s webbplats finns kartor över rapporterade mässlingsfall i EU, se <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/notification-rate-measles-country-2023>. Vaccination mot mässling ger ett mycket gott skydd mot sjukdom. Om man har fått två doser är man fullvaccinerad. Personer som är ovaccinerade eller inte själva har haft mässling löper risk att smittas. Folkhälsomyndigheten rekommenderar att vuxna som inte haft sjukdomen eller som endast är vaccinerade med en dos, vaccinerar sig, särskilt inför utlandsresor.

I Region Västernorrland är vaccination mot mässling avgiftsfri för personer som efter läkarbedömning anses ha otillräckligt skydd, se styrdokument Tillämpning av beslut om avgiftsfria vaccinationer [679117 \(rvn.se\)](https://www.rvn.se/679117). Smittskyddsläkaren rekommenderar sedan 2018 att all personal som arbetar inom hälso- och sjukvården, samt alla andra anställda inom Region Västernorrland som arbetar eller regelbundet vistas i lokaler där vård bedrivs, ska vara skyddade mot mässling. Det åligger arbetsgivaren att efter riskbedömning erbjuda vaccination mot mässling och stå för kostnaderna i enlighet med sitt arbetsgivaransvar.

Hittills i år har 13 fall av mässling anmälts i Sverige, varav nära hälften i Västra Götalandsregionen. Av fallen var 62 procent smittade utomlands. I Västernorrland har inga fall av mässling anmälts sedan år 2000, men med tanke på den ökade smittspridningen i Europa behöver vi ha en beredskap för och uppmärksamhet på framtida fall. Smittskyddsläkarföreningen har nyligen tagit fram smittskyddsblad för mässling som återfinns här: <https://slf.se/smittskyddslakarforeningen/smittskyddsblad/>

Kikhosta i Sverige på prepandemiska nivåer

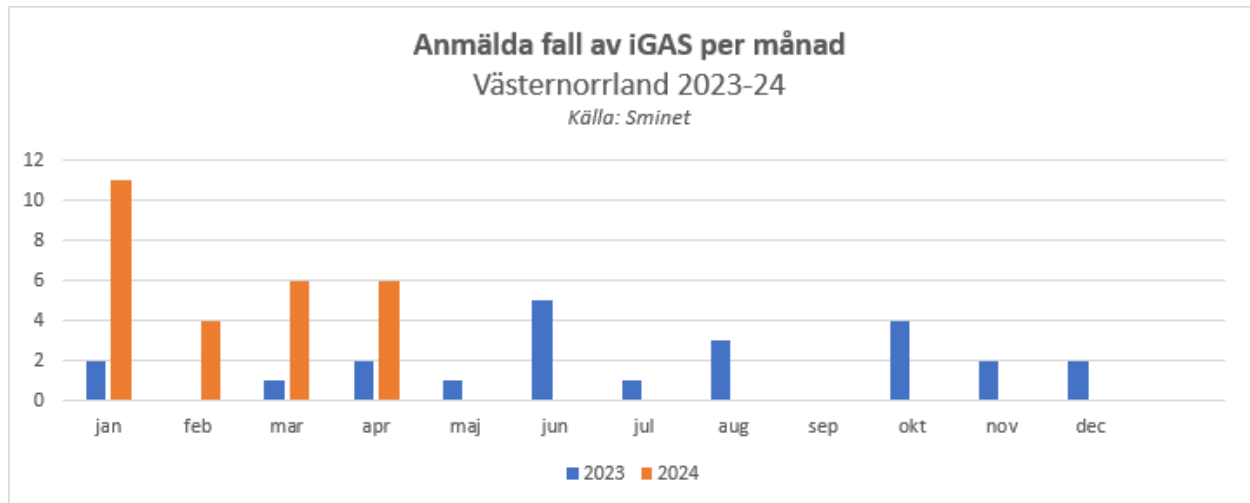
Antalet fall av kikhosta har ökat i Sverige och ligger nu på samma nivåer som före pandemin. Hittills i år har flest fall rapporterats från Stockholm och södra Sverige, men även i Västernorrland har fyra fall anmälts i år, dock inget fall hos spädbarn där risken för allvarlig sjukdom är störst. Smittskyddsläkaren uppmanar till ökad uppmärksamhet på kikhosta i vården med syfte att kunna vidta åtgärder för att förebygga smitta till spädbarn. Vaccination av gravida mot kikhosta efter graviditetsvecka 16 är angeläget för att skydda nyfödda barn. Smittskyddsblad för kikhosta finns på smittskyddsläkarföreningens webbplats: <https://slf.se/smittskyddslakarforeningen/smittskyddsblad/>

Mpox

Under april och maj har Region Stockholm rapporterat totalt 21 fall av mpox efter en relativt lång period utan några fall. Samtliga fall har inträffat bland MSM (män som har sex med män) och är inhemskt smittade. Några av dessa fall har varit hos personer som tidigare vaccinerats. Genombrotts- och reinfektioner är kända sedan tidigare, hos ett litet antal, efter vaccination respektive genomgången sjukdom. Symtomen verkar enligt uppgift från kliniker i dessa fall varit lindrigare hos de som har vaccinerats jämfört med de som inte har fått vaccin alls. Smittspårning fortsätter att vara en viktig del av strategin för att hantera och begränsa spridningen av mpox, och eventuella fall ska omedelbart anmälas till smittskyddsläkaren. Information om möjlighet till avgiftsfri vaccination samt vikten av att söka vård vid misstanke om infektion bör kontinuerligt spridas av vårdpersonal som kommer i kontakt med berörd patientgrupp. Information har även gått ut till civilsamhällets organisationer och intresseföreningar. I Västernorrland erbjuds vaccination på infektionsmottagningen i Sundsvall. Mer information och länkar om mpox, inklusive vårdhygienisk vägledning, finns här: <https://www.rvn.se/sv/delplatser/Vardgivare/Vardgivarwebb/kunskapsstod-och-rutiner/smittskydd/smittor/mpox/>

Minskning av invasiva grupp A streptokockerinfektioner

Under en period har antalet invasiva grupp A streptokockerinfektioner (iGAS) varit högt i Sverige. Folkhälsomyndigheten rapporterar nu en nationell minskning av antalet fall. Det är dock för tidigt att avgöra om denna minskning kommer att vara långvarig eller om den är tillfällig. I vår region noterades sex fall i både mars och april, vilket är fler än under tidigare år. I skrivande stund har inga fall rapporterats under maj månad. Diagrammet nedan visar antalet fall av invasiv GAS 2023 och 2024. Ökat antal fall sågs under januari till april 2024 jämfört med motsvarande period 2023.

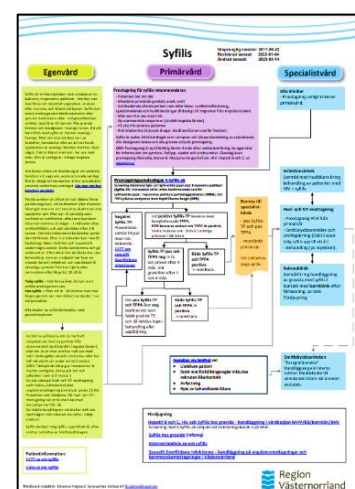

De flesta GAS-infektioner är milda, men det är viktigt att vara fortsatt vaksam och snabbt behandla tecken på invasiva GAS-infektioner, då dessa kan vara livshotande. Med anledning av det aktuella epidemiologiska läget har NAG Strama och Folkhälsomyndigheten publicerat rekommendationer för handläggning av halsfluss, den vanligaste manifestationen av GAS. Dessa rekommendationer kan läsas här: <https://strama.se/wp-content/uploads/2024/03/Handlaggning-faryngotonsillit-med-anledning-av-iGAS-240228.pdf> På vårdgivarwebben finns mer information och statistik om GAS och iGAS från Smittskydd Västernorrland, se sidan: <https://www.rvn.se/sv/delplatser/Vardgivare/Vardgivarwebb/kunskapsstod-och-rutiner/smittskydd/smittor/gr.-a-streptokocker/>

Ny information

Syfilis

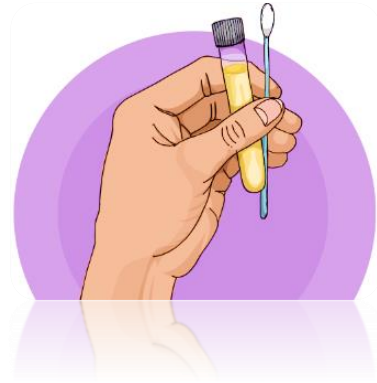
Smittspårning av patienter med påvisad syfilis har tagits över till centrala smittspårare STI från Hud- och STI mottagningen. Centrala smittspårare STI smittspårar i dag klamydia och gonorré. För vårdgivare som provtar patienter för syfilis blir det ingen förändring utan patienten remitteras till Hud- och STI mottagningen som vanligt och därifrån remitteras patienten för smittspårning. [Behandlingslinje Syfilis](#) beskriver handlägningsförfarande av dessa patienter.

Klamydia- och gonorréprovtagning via 1177 e-tjänst

Det har blivit en förändring för de invånare som beställer provtagningsmaterial via e-tjänsten. Tidigare har invånarna postat provröret själva men nu efter nya direktiv om hållbarhet har laboratoriemedicin behövt ändra rutinen.

Invånare som nyttjar tjänsten behöver lämna sitt provmaterial till en vårdgivare som hanterar prover i dag. Företrädesvis blir det vård- och hälsocentraler som kommer att få ta emot dessa för transport. Det går också bra att lämna in provet till Ungdomsmottagning för personer under 23 år och till Laboratoriemedicin på respektive sjukhus.

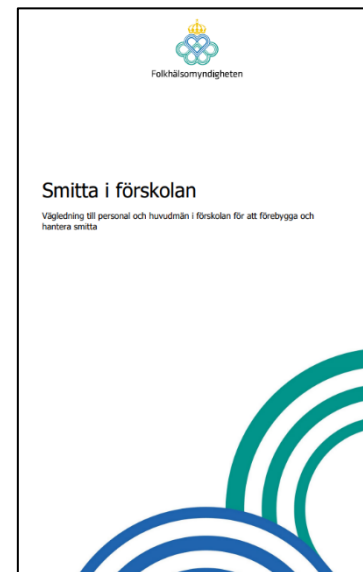
Folkhälsomyndigheten har publicerat en uppdaterad version av vägledningen Smitta i förskolan

Den primära målgruppen för vägledningen är huvudmän och personal i förskolan och ska vara ett stöd i arbetet för en friskare förskola. Syftet med vägledningen är att minska risken för smittspridning, främja såväl barnens som personalens hälsa och bidra till att barn kan delta i den pedagogiska verksamheten i så hög utsträckning som möjligt. Vägledningen finns på Folkhälsomyndighetens webbplats:

[Smitta i förskolan — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

Nyhetstext om vägledningen: [Vägledning till förskolan för att minska risken för smittspridning](#)

[Smittskydd Västernorrland](#) har samlad information för förskola och skola på vårdgivarewebben. Här återfinns länkar till användbara material för verksamheterna.

Påssjuka (parotit)

Nytt styrdokument för handläggning av patient vid misstänkt eller bekräftat fall av påssjuka (parotit). Via intranätet finns dokumentet i Platina <https://intranat.rvn.se/globalassets/platina/826850>. Även via vårdgivarwebben återfinns dokumentet på [Smittskydds webbplats](#).

Smittskydd Västernorrland önskar alla SmittnYtts läsare en härlig sommar!

Vi som arbetar på Smittskydd Västernorrland:

Maria Tempé, smittskyddsläkare	060-13 52 42
Linus Sundnäs, bitr. smittskyddsläkare	060-13 52 47
Ulrika Bengtsson, smittskyddssjuksköterska	060-13 52 46
Anna Westin, smittskyddssjuksköterska	060-13 52 43
Anna Söderlind, apotekare/Strama	070-191 87 87
Jessica Nyman, administratör	060-13 52 41

maria.tempe@rvn.se
linus.sundnas@rvn.se
ulrika.bengtsson@rvn.se
anna.westin@rvn.se
anna.soderlind@rvn.se
jessica.nyman@rvn.se